

Бублик Надія Сергіївна
викладач кафедри кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У СУЧАСНОМУ РОЗУМІННІ

У сучасну епоху проблема забезпечення національної безпеки викликає серйозну стурбованість суспільних і державних діячів, учених і пересічних громадян країни. Вона знаходиться у центрі уваги Президента, Уряду, вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ країни. Це зумовлено і традиційними загрозами: війни, політична нестабільність, природні катаклізми, і появою на рубежі ХХ–ХХІ століть великої кількості якісно нових загроз національній безпеці, безпосередньо пов'язаних із життєдіяльністю країни і населення.

Слід погодитись із думкою В.І. Ткаченко, Є.Б. Смірнова, О.О. Астахова, які зазначають, що небезпека – одне з основних понять національної безпеки, що займає проміжне місце між викликом і загрозою [2, с. 3]. Завданням держави завжди визначається забезпечення заданого рівня національної безпеки, яка стосується як людини, суспільства, так і самої держави. Отже, поняття національної безпеки являє собою складну систему [3], яка об'єднується суб'єктами – особистістю, суспільством, державою, що знаходяться у тісному взаємозв'язку, діяльність яких спрямовується єдиними цілями.

Також загроза національним інтересам України обумовлена природною, зовнішньополітичною, внутрішньополітичною та будь-якою іншою ситуацією виникнення реальної можливості заподіяння шкоди її національним інтересам, або закладення виразної тенденції до такого виникнення.

Слід зауважити, що багато науковців національну безпеку пов'язують лише з діяльністю спецслужб, ототожнюють з обороною держави тощо. Це справді так, у сучасному світі гарантії національної безпеки досі забезпечуються силою чи погрозою застосування такої сили, і військова могутність є одним із чинників сили держави. Проте не слід відкидати й те, що все більшого значення набувають економічні, політичні, морально-етичні та інші несиліові аспекти забезпечення національної безпеки [4; 5, с. 109].

Наголосимо, що особливість національної безпеки проявляється у чіткому визначенні політики держави у цьому напрямку, дослідженні природи виникнення загроз, а не їх наслідків. Найбільшу небезпеку для нашої держави у сучасних умовах становлять зовнішні чинники, а не внутрішні загрози. Якщо розглядати національну безпеку як цілісність структури функціонування суспільства, де усі її складові забезпечуються у повному обсязі та функціонують злагоджено (суверенітет, конституційний лад, територіальна цілісність, права та свободи громадян), то реальна загроза одній з їх складових і характеризує вказану стадію розвитку як суспільно небезпечну.

Таким чином, на підставі наведеного слід констатувати, що за останні роки як світ у цілому, так і національні держави, зіткнулись із низкою нових викликів, які створюють загрозу безпеці, розвитку та благополуччю громадян. Водночас не кожна система національної безпеки держави може продемонструвати свою стійкість перед обличчям цих викликів. Вважаємо, що перспективою подальших наукових досліджень може бути виявлення механізму формування балансу інтересів особистості, суспільства і країни; створення науково-методичних основ діяльності органів державного управління із забезпечення національної безпеки на різних рівнях адміністративно-територіального поділу; визначення показників задоволеності життєво важливих інтересів соціальних об'єктів безпеки в різних сферах життєдіяльності.

1. Ващенко І.В. Феномен національної безпеки у сучасному розумінні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. № 2 (1). 2012. С. 30–37.

2. Ткаченко В.І., Смірнов Є.Б., Астахов О.О. Шляхи формування системи забезпечення національної безпеки. *Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил*. Вип. 2(43). 2015. С. 3–8.

3. Общая теория национальной безопасности: учебник / под ред. А.А. Прохожева. Москва: РАГС, 2005. 344 с.

4. Юськів Х.В. Нові виклики та загрози для системи національної безпеки держави в умовах трансформації системи міжнародних відносин на глобальному й регіональному рівнях: теоретико-методологічні та прикладні аспекти. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2903/2602 (дата звернення 18.02.2019 р.).

5. Пасічний Р. Національна безпека України в епоху глобалізації. *Укр. нац. ідея: реалії та перспективи розв.* 2012. Вип. 24. С. 108–111.